

Gouden tijden herleven?

Ongeveer twee jaar geleden ben ik in dienst getreden van de maatschap Deloitte & Touche waar voornamelijk accountants werkzaam zijn; niet zo zeer als accountant, en ook maar een beetje als statisticus, maar meer als analytisch geschoold persoon. Naast de ongeveer 4.000 accountants die Deloitte rijk is, is er intern een breed spectrum aan diensten ontstaan. Sommige diensten zijn er voor de ondersteuning van de accountants, andere ter aanvulling. Eén van die ondersteunende diensten is zich bezig gaan houden met kwantitatieve, statistische ondersteuning. Dat is Data Quality & Integrity, een dienst binnen Enterprise Risk Services te Amsterdam, en daar werk ik bij.

Bij ondersteuning moet primair gedacht worden aan het assisteren bij de opzet, selectie en evaluatie van een steekproef. In theorie lijkt dit redelijk eenvoudig. De ingrediënten lijken immers vrij rechttoe rechtaan; men neme een Poisson-, hypergeometrische of binomiale verdeling, kent verschillende waarden aan de verschillende parameters toe en toetst de gestelde hypothese. Er is echter een aantal aspecten dat het geheel toch vrij gecompliceerd kan maken (of laat lijken). Uiteraard bestaat er een groot onderscheid aan verschillende situaties waarin accountants hun controles moeten uitvoeren. Dit alleen al maakt elk steekproefverzoek een breinbreker. Als je daar aan toevoegt dat accountants pas in uiterste gevallen, wanneer geen enkele mogelijkheid tot een juiste oplossing lijkt te leiden, ons benaderen en dat accountants en statistici nu niet bepaald elkaars taal spreken kan men zich voorstellen dat iets dat zo eenvoudig lijkt, toch best wat uurtjes kan kosten.

Naast steekproefadviezen wordt ook ondersteuning geleverd in de vorm van bestandsonderzoek. Een speciaal voor accountants ontwikkeld softwarepakket, ACL (Audit Command Language), wordt hiervoor gehanteerd. Enerzijds kan dit bestandsonderzoek zich

beperken tot het inlezen van behoorlijk chaotisch ogende bestanden, zodat de accountant alsnog elektronisch zijn controle uit kan voeren. Aan de andere kant voeren wij ook gehele controletrajecten uit zodat de accountant niet slechts hoeft te steunen op een steekproef. Hierdoor krijgt hij een integraal beeld van de juistheid en volledigheid (dè twee termen voor accountants) van een bepaalde deeladministratie.

Met bovenstaande werkzaamheden hielden zich zo'n vier jaar geleden drie mensen fulltime bezig. Groter was de 'afdeling' toen nog niet. Anno 2002 bestaat de groep uit vijftien werknemers, variërend in achtergrond van (bedrijfs-)wiskundigen en statistici tot econometristen. In deze vier jaar is het aanbod aan diensten een stuk diverser geworden. Zo zijn de ACL-werkzaamheden veranderd. Aangezien de accountants nu zelf ACL op een aardig niveau gebruiken, kunnen wij ons toeleggen op consultancy. Daarbij kan gedacht worden aan het berekenen van toekomstige winsten, het adviezen geven over te treffen voorzieningen op basis van te voorspellen uitgaven en het valideren van systeemconversies.

Naast ACL-werkzaamheden en econometrisch onderzoek worden ook vergelijkende onderzoeken gedaan. De verzamelde gegevens (vaak via internet verkregen) worden gevalideerd (zo wordt onder meer nagegaan of er geen aperte onjuistheden in zitten) en geanalyseerd waarbij gebruik gemaakt wordt van de statistische pakketten SPSS of SAS. Op deze manier wordt jaarlijks een vergelijkingsonderzoek (benchmark) uitgevoerd tussen nagenoeg alle gemeentes van Nederland.

Op dit moment staat het beroep van de accountant en vooral de invulling daarvan zwaar onder druk. Affaires als bij Enron, Xerox, Disney, KPNQwest etcetera zijn schering en inslag in de media. Doen de accountants hun werk niet goed? Is de wetgeving te ruim waardoor regels multi-interpreteerbaar lijken te zijn? Niemand weet het antwoord. Maar dat er iets gedaan moet worden is zeker. Al was het alleen maar om de aandeelhouders gerust te stellen.

Voor mijn werkomgeving en werkzaamheden is deze periode erg

interessant. Met name de stormachtige overname van Anderssen Nederland (waardoor na de ‘big five’ de ‘fat four’ overbleven) is daar een voorbeeld van. Alle plannen en toekomstperspectieven van Deloitte veranderen en twee voorheen concurrerende bedrijven moeten binnen enkele maanden samen zien te vloeien teneinde als één te opereren.

Zoals hierboven beschreven bestaan mijn werkzaamheden onder andere uit statistische onderbouwingen van controleaanpakken. Aangezien aan de wetten der statistiek niet te tornen valt, is het voor accountants toch een geruststellend gevoel wanneer ze een statisticus naar hun opzet hebben laten kijken. De afgelopen maanden hebben die neiging van accountants alleen nog maar vergroot, waardoor wij zelfs in de normaal zo rustige zomer stevig aan de bak moeten.

Tjeerd Degenaar
tdegenaar@deloitte.nl